

Asia: VM151:00/2018

Lausuntopyyntö kansallisen tekoälyohjelma AuroraAI:n kehittämis- ja toimintasuunnitelmasta vuosille 2019-2023

1. Kohti ihmiskeskeistä yhteiskuntaa

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Toimeenpanosuunnitelmassa on termi "eettisesti kestäväällä tavalla" mainittu reilusti yli kymmenen kertaa. Ruokavirasto toivoo, että

"eettisesti kestäväällä tavalla" -termin eri ilmenemismuotoja avattaisiin toimeenpanosuunnitelmassa hieman syvällisemmin vaikka onkin ymmärrettävää, että termin tarkempi tulkinta on ainakin vielä tässä vaiheessa tekoälyn kehittymistä moniulotteinen ja haastava tehtävä.

On joka tapauksessa hyvä lähtökohta, että eettisyys on nostettu asian keskiöön esimerkiksi puhtaasti taloudellisten intressien sijasta, vaikka käytännössä näitä tekijöitä ei voi reaali maailmassa erottaakaan toisistaan.

2. AuroraAI-toiminta 2019-2023

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

3. Organisaatioiden kytkeytyminen ja toimeenpanon tuki

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Tieteen tietotekniikkakeskus CSC:llä on Ruokaviraston käsityksen mukaan meneillään yhteishanke Kansalliskirjaston ja Kansallisarkiston kanssa, missä koneoppimista hyödynnetään metatiedon, linkkien ja digitaalisten hakemistojen hyödyntämisessä. Hanketta kutsutaan älykkään annotaatioputken luomiseksi.

Myös Ruokavirastossa pilotoidaan tekoälypohjaista iris.ai -tiedonhakumenetelmää, jota käytetään kirjallisuuskatsausten tekemisen nopeuttamiseksi. Käytännössä pilotoinnissa tieteellisiin kirjastoihin luodaan rajapinta, jonka jälkeen iris.ai toimii 'big-data' tyyllisenä tiedonlouhinnan välineenä, karsien niiden tieteellisten julkaisujen määrää, joiden pohjalta tutkimuksen käytännön tietopohja luodaan.

4. Yleiset huomiot, kommentit ja palaute

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Toimeenpanosuunnitelmassa on nostettu esiin Koski-palvelu, jonka tehtävänä on toimia valtakunnallisena keskitettynä opintorekisterinä. Tämä rekisteri voi Ruokaviraston käsityksen mukaan sisältää myös rekisteröidyn itsensä laatiman vapaavalintaisen käsityksen osaamisestaan esimerkiksi oman harrastuneisuutensa kautta.

Kuitenkin jos tekoälyn suorittama vääristynyt profilointi velvoittaa esimerkiksi työtöntä työnhakijaa hakemaan työtä alalta, jonka asiantuntija työtön työnhakija ei todellisuudessa ole, vaikeuttaa se samalla henkilöä työllistymään alalle, jonka asiantuntija hän todellisuudessa on.

Tällöin on olemassa merkittävä riski, että henkilön työelämässä vuosien saatossa kerryttämä käytännön kokemus, tietotaito ja teknologiaosaaminen menetetään pysyvästi. Yhteiskuntamme on myös todennäköisesti aiemmin investoinut henkilön koulutukseen merkittäviä taloudellisia panoksia, jotka nyt menetetään.

Talja Sauli
Ruokavirasto - Ruokaviraston Laboratorio- ja Tutkimusyksikkö